

Iriscoloboom bij roofvogels

Gerritjan van Nie

Tom Jager (2001) vraagt zich af, of de door hem beschreven oogafwijking vaker voorkomt. Het antwoord is ja.

Het gaat hier om een iriscoloboom: het ontbreken van een meestal spleetvormig gedeelte van het regenboogvlies, de iris (dus niet 'een gat in een hoornvlies'). Het defect is aangeboren en kan tegelijkertijd voorkomen in netvlies en hoornvlies. Bij steenuilen *Athene noctua* zag ik het nogal eens (zie Foto).

Steenuil met iriscoloboom. Let op het verschil in pupilgrootte tussen het aangetaste en het gezonde oog (Gerritjan van Nie). *Little owl with coloboma iridis. Notice the difference in pupil size between both eyes.*

Bij de steenuil komen trouwens vaak andere oogafwijkingen voor, die ik toeschrijf aan de minder comfortabele omstandigheden in de nestholte. Vocht en warmte (Beersma & Beersma 2000), rottende prooiresten, ontlasting en braakballen veroorzaken mogelijk onbehagen en agressie waaraan nestgenoten zich in de beperkte ruimte niet altijd kunnen onttrekken. Verwondingen aan het oog door snavels en nagels zijn dan niet denkbeeldig. De povere hygiëne bevordert de genezing niet echt.

Het iriscoloboom is, net als bij de mens, aangeboren. Het gezichtsvermogen moet beslist te wensen overlaten. Bij het vernauwen van de pupil (vogels kunnen dat actief, onder invloed van hun wil) doet het coloboom niet (helemaal) mee, met als resultaat een grover beeld op het netvlies. Het bij de bijna gesloten pupil uiterst fijne 'lichtpenseel' is door het nauwelijks gesloten coloboom meer een grove behangerskwast geworden.

Gewenning aan aangeboren afwijkingen treedt makkelijker op dan aan later ontstane gebreken. Daarom is het aannemelijk dat een vogel met een coloboom uitstekend functioneert en de indruk wekt ongestoord te kunnen zien.

Summary: Iridal defect (coloboma iridis) in raptors

A description of coloboma iridis is given, a congenital defect occasionally found in raptors (Jager 2001). Many other iridal defects are caused by dirty circumstances in nests or nest-holes, such as often found in Little Owls.

Literatuur

Beersma P. & Beersma W. 2000. Temperatuurmetingen in nestkasten voor Steenuilen *Athene noctua*. Vogeljaar 48: 269-271.

Greenwood A.G. & Barnett K.C. 1981. The investigation of visual defects in raptors. In: Cooper J.E. & Greenwood A.G. (eds.), Recent advancements in the study of raptor diseases, 131-135. Chiron Publications, Keighley.

Jager T. 2001. Buizerd *Buteo buteo* met oogafwijking. De Takkeling 9: 73.

Adres: Broekstraat 9, 7223 KK Baak.

Tekening: Gilbert van Avermaet